Kitba li dahlet ghall-konkors Kitba Dwar Folklor, taqsima Tfal ipprezentata mill-Boys' Sec. School, Zebbug, Malta.

TIFKIRIET TA' L-IMGHODDI

minn Ronald Fenech

Informazzjoni migbura minn ghand Marija Scicluna ta' 72 sena minn Hal Qormi.

M'ilux wisq, nhar il-Gimgha l-Kbira, mort inzur lill-habiba tan-nanna tieghi, mara anzjana, ta' 72 sena. Damet l-isbah siegha tirrakkontali dwar zoghzitha, li zgur ma kienetx hajja facli. Anzi, skond ma qaltli hi, aktar ma kienu jkunu maghkusin, aktar kienu jsibu x'jitfaghhom lura. Dan li ser insemmi qalituli kollu hi, u l-mara li ser insemmi hija ommha, li ilha mejta 23 sena.

Hafna mill-antiki kienu jghixu fil-faqar kbir; uhud min-nisa kienu jitilfu lil zwieghom kmieni. Darba kienhemm wahda mara li tilfet lil zewgha kmieni. Dak iz-zmienma kienx hemm il-qliegh li hawn illum, u din il-mara kellha familja ta' tnax min-nies. Ghalhekk kellha tmur tfittex xi xoghol biex tiekol hi u wliedha

Darba, din il-mara kienet harget b'karrettun ta' l-idejn tbiegh xi haga tal-haxix. Inzerta kienhemm pulizzija li wahhalha gurnata habs fuq sold qargha, ghax tant kienet fqira li ma kellhiex mnejn thalla tmintax irbieghi biex tiffranka l-habs. Peress li kienet ghadha kemm kella tifel, riedet tiehdu maghha l-habs biex treddghu. Waqt li kienet il-habs, talbet lil wahda soru biex taghtiha ftit mishun ghat-tifel, izda s-soru qaltilha li ma kienx hemm mishun. Meta harget mill-habs, il-mara marret id-dar, izda l-ghada sabet lit-tarbija mejta.

Din l-istess mara qattghet hajjitha f'faqar kbir. Tant kienet fqira, li meta t-tfal kienu jaghmlu l-precett, hi kienet tibghathom b'qorqa wahda. Dan il-faqar geghlha tghaddi hajja mizerabbli.

Il-foqra kienu kollha juzaw il-musbieh; min kien jista' kien jixtri musbieh tal-fuhhar, izda min kien ikun batut kien isib bott tal-landa u jpoggih quddiem il-Madonna. Is-sinjuri kien ikollhom musbieh sabih; kienu jixtru bit-tlietiet u bil-habbiet. Fil-gwerra l-kbira, dik il-mara inkisrilha t-tubu u ma kellhiex biex tixtri iehor, ghalhekk qalghet il-ftila u poggietha go flixkun.

Dawn ma kienux problemi t bhalha. L-antiki kienu ghidu:"Is-sinjur 1-fqir imutlu 1-hmar"...

Is-sinjuxM 1-antiki, meta kien imutil kienu jilbsu velu iswed tuta Babih sabih u jrt sewda, u xi portmoni IfiWtid mahdum bl-idein u % suwed puliti, u 4aqs kemm kienu puliti kulhadd kien ii lejhom Dawn l-istnss sinjuri, meta kien ikollhoSrS tal-ballu kienu jilbsulek xi granspinat ghïndhom koSu deheb, u f'idejhom kienu jilbsulek dawk il-b?az^ieUi~bi forma ta qaqocca, u bicciet minnhom frieket frieket cinteli tad-djamenti sabih, u x imsielet ebieh tac-c nom x i cawhar, djamanti, rubini jew brillanti. Kienu iilb-il arlogg tad-dehen bic-coff jew fuqidejhom jew fuo il-libsa XÌ whud kienu jilbsu x izarbuna jew karkura tad-deheb bhalâ labra a tal rSaffl«W kbar bic-cirku rnibrum, x isett tar-rubini ROllU fosos, u x ibarbazzal twil jorbtuh ghodda, inkella x i sett tal-qroll komplut. kienhemm minkellu barbazzal iehor donnu qxur qxur tal-hut kollu deheb. F'subajhom kienu jilbsu x i crieket tad-deheb forma ta qaqocca, tal-maqrut, jew inkella tad-djamanti u gawhar, u x isalib tal-filugranu mioli gawhar sabih. Id-deheb ta 1-antiki, tqil u sabih v/isa, lektar ghax kien jinhadem kollu bl-idejn.

L-antiki kienu jilbsu 1-ghonnella, u jilbsu onest. Kienu jilbsu wkoll karkus iswed jew kulur il-bringiel,pulit pulit. Min kien ikun jista, kien jilbes dublett jghiulu 1-Kule, u kienu jghidu:"Nehhi 1-frenza u 1-kule ghax fil-knisja ma tidholx". Inkella kienu jixtru x ipnotmoni tal-fidda jew tal-rnadreperla jew x ighonnella tal-harir jev?t a 1-istamina. Min ma kienx jista; kien jilbes il-lewlu b'xi fjura fuqu u dublett bil-piegi u 1-bizzilla. Kien ikollhom x iborza tal-lewlu jahdmuha huma stess, ghax flus biex jixtru rnakienx ikollhom.

L-irgiel antiki sinjuri kienu jilbsu x isidrija bil-buttuni tad-deheb u x ikappell tal-lobbja, x ipolka u crieket mill-aqwa, hoxnin u snieh. Min ma kienx jista, kien ikollu xi polka tal-lira jev/ tan-nófs lira u x icurkett salit.

Irgiel ohrajn antiki kienu jahdmu fir-raba, jahsdu u jizirghu; nisa kienu jdawru d-dulelp ghal-sitt habbiet jew imorru fl-eghlieqi jahdmu ma zwieghom.

Kien ikunhemm v/iehed johrog fit-toroq bil-karrettun jghajjat 'Imqassijiet u skieken min ghandu? 1" biex isinnhom. Jonkellq kien ikunhemm iehor tat-tjur, bis-sidrija u 1-oentta go rasu, bil-qorq f'saqajh u bil-horga biex ibiegh it-tjur.

Bil-orogress ta zminijietna ahna qed ingawdu, izcla hemm bzonn l iit-tbatijata' missirietna naghtuha d-dawl biex ta warajna jkunu jafu biha u titnèzzel fl-istorja.